

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 34.

V Ljubljani, v sredo 28. julija 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izbaja vsako sredo in saboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrletno 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Naš program in naše poslanstvo.

II.

V prvem članku smo razvili svoj program, kateremu pritrjuje, o tem smo prepričani, ogromna večina Slovencev. Na podlagi teh vsem Slovincem skupnih načel hočemo doseči slogo, da se prične slednjič plodonosno in skrajno potrebno narodno in narodnogospodarsko delo. Da pa dosežemo slogo, je pred vsem potrebno, da spravimo s poti vse, ker ovira dosego stavljenega smotra. Te ovire, ki zadržujejo solidarnost kranjskih Slovencev posebej in skupnih Slovencev v obče, imajo svoje korenine v delovanju in stremljenju nekaterih prvakov ljubljanskih iz narodne in katoliško-narodne stranke in pisavi „Slov. Naroda“. Proti tem slogi nasprotujočim oviram se mi bojujemo. Povedano pa bodi jedenkrat za vselej, da naš boj ne velja osebam kot takim, temveč le njihovemu javnemu političnemu postopanju, ki provzročuje nepotreben političen boj v permanenci. Da se ne bode ugovarjalo, da šo to le besede, navedimo v pojasnilo takoj dejstva.

Mi pobijamo slovensko-nemško zvezo, katera je edna glavnih ovir porazumljenju in konečni slogi, ker je naperjena naravnost proti veliki večini kranjskih Slovencev in se zaradi strankarskih in osebnih koristij ubijajo glavna načela slovenskega programa. O tem smo pisali že mnogo.

Druga ovira porazumljenju je dr. Tavčarja list „Slov. Narod“ s svojo naravnost škandalozno pisavo. Na vsa usta povemo, da bi se nasprotstva na Kranjskem nikoli ne bila poostrila do take strasti, da je „Narod“ nekoliko drugačen, bolj stvaren, ne pa tako impertinento osebni.

Od piramid.

(Izvirni dopis iz saharke puščave.)

Sredi meseca julija smo. Vroče egiptsko solnce pripeka na nas slovenske kolonijalce, goreči pesek saharke puščave vpliva nalik razbeljeni peči na naše severne živce. Neizprosno nas žge, ne zmené se za to, da nam je večinoma zibel tekla v hladnih slovenskih planinah.

Kadar se zmuzuje muhamedanski Egipčan skrivši kot plaha srna v zadnje „ekstra-sobe“ pivnic, ko zataji el-korân, Muhameda in Alâha, da daruje brezbrizno staremu Bahu in se ob „bière de Senosetschtsch“*) prav pošteno vpijani, — je v Egiptu poletni čas. Če pa najdeš muhamedanca, ki se ti zaklinja pri potrpljivi bradi preroka, da nikdar ni grešil proti korânu, tem manj okusil kapljico alkoholičnih pijač — je hladna zima. To sta naša letna časa. Evo nas slovenske aklimatizovance: egiptska zima brez snega in mraza nam je slovensko poletje, in egiptsko poletje nekaj zemeljski pekel, koder ni izhoda onim nesrečnikom, ki nimajo baš kakega André-ovega balona pri rokah, da bi se vzdigovali kakih 10.000 metrov nad zemeljsko površino — in se potem zopet spuščali v aleksandrijsko mravljišče.

*) Pod tem imenom prodaja senožeška pivovarna svoje „ur-tevtonsko“ blago.

Napade na naš list in naše somišljenike prezmemo pri tej priliki, saj imamo drugega gradiva pri njem na izbero. Navedemo samo nekaj posebnih čednostij iz bogatega repertoarja „Slov. Naroda“.

Specijaliteta prve vrste pri njem je osebno ubijanje političnih nasprotnikov in v tem poslu je pravi virtuoz tista temna eksistenca iz „Narodovega“ uredništva, katere nečemo navajati, da ne bode razžaljen potrpežljivi papir. Kogar si hoče privoščiti ta mož, tega zasleduje v gostilno, domov, da, celo v konjski hlev, in ker ima mož veliko fantazije, široko vest in mnogo skušenj iz lastnega življenja, tedaj mu je lahka reč persifirati sedaj tega, sedaj onega, ali sestaviti sliko iz življenja. Ko bi pomagal svet, svetovali bi gospodi, naj pogledajo v stare letnike „Slov. Naroda“, kjer je razvijal v tej zadevi Jurčič drugačne nazore.

Druga specijaliteta „Naroda“ je „farška gonja“. Da so med duhovščino tudi osebe, ki ne delajo stanu časti, da se najdejo med njo ponesrečene eksistence, tega nihče ne taji. To priznavajo duhovni sami in obžalujejo, da je tako. Da se pa najde v Slovincih list, ki hlastno pobira take slučaje, jih frukificira proti vsemu stanu, generalizuje pojedine slučaje na ves stan, to je neodpustljivo in sramotno. Naj se piše zoper duhovnika kot politika ostro, kolikor hoče, ker mi nismo mnenja, da bi stan ali starost ščitila kogarkoli pred kritiko o njega političnem delovanju, lažij, zavijanja in sramotjenja pa ne spravljajte ne nad pojedinca, še manj pa nad ves stan. Neumevno se nam tudi zdi, zakaj bi se pri nas pisalo tako o duhovščini, kateri se ima slovenski preporod mnogo mnogo zahvaliti. V trpkem boju za obstanek slovenskega naroda na periferiji slovenske zemlje stoje še vedno v prvih vrstah slovenski duhovniki.

Egipt, ta novodobna dežela comme il faut, ima nekak čaroben vpliv na slovansko kri. Stare veličastne piramide obkrožuje električna železnica, zvedavi sfinks je častni „konduker“. Staroegiptske, grške in rimske spomenike podpirajo s hlodi in drogovi iz slovenskih gor, ali pa jih postavljajo na glavo, če se drznejo zastavljati pot makadamizujočim polirjem in „lukamatiji z neduho“ po zastareli evropski šegi. Egipt se bliskoma modernizuje. Gamiije (mošeje) so deloma že razsvetljene z električno lučjo in, da sreča hoče, bo kmalu klical kak avtomatični fonograf-kričač namesto zamolklega muvedina iz vitkih minaretov pobožne muhamedance k molitvi.

Vse se civilizuje, poučuje, demokratuje, falsifikuje — in razteza možgane v lahkoživem Egiptu. Anglež goljufa Grka in ta izkoriščuje — à son tour — Egipčane, ki morajo razven tega še polniti zlatolačni egiptsko-angleški, to je John Bullovi vladi široke žepe, vse v namen, da se zbira vojska, ki ima rešiti Sudan barbarstva. Ubogi mahdi Abdalah el-Tajhi v Sudanu se smrtno boji, da ga ne oblizne novodobna kultura, katera ima volčje grlo in ščetinasti jezik sebičnega John Bulla kar „en gros“ v zalogi. „Sabljice brusijo, puškice bašejo“, — in nazadnje bo vender oropal John Bull roparskega mahdija prav pošteno ter zaplesal z njim po črnih sudanskih dvoranah — resnega obraza — pred-

Kaj bi rekli n. pr. uredniki slovenskih listov, ko bi se zljubilo kakemu pisatelju posnemati počenjanje dobroznane neimenovanca iz „Narodne tiskarne“ in bi poiskal za junaka svojemu romanu kakšno kreaturo, kakšno katilinarično eksistenco v temni uredniški sobi, katera bi se tudi pri nas utegnila dobiti, — kaj ne gospoda „Narodovci“, — in bi to kreaturo opisoval kot prototip urednika, češ, taki le so uredniki slovenskih časopisov. Prepričan sem, da bi svečani protesti leteli na glavo takemu pisatelju in bi bil morebiti „Narod“ prvi, ki bi protestoval proti taki predrznosti.

Tretja specijaliteta „Narodova“ iz najzadnjega časa, sosebno odkar tako često mlati stare fraze o svobodi in napredku, je tajeenje pozitivne vere. Ne trdimo, da bi se i pri nas ne našlo skeptikov v verskih zadevah, in tudi ateiste bi našli, a da bi list, ki hoče voditi stranko, ki ima v programu vero, da bi tak list odpiral takim cvetkam svoje predale, to je nečuveno in najstrožje obsodbe vredno. Mi se le čudimo, da morejo odločujoči faktorji pri „Narodni tiskarni“ dopustiti tako pisarenje. Tudi ko bi bili gospodje sami ateisti, cesar pa ne trdimo, bi morali kot slovenski politiki, kot rodoljubi, upreti se z vso odločnostjo proti takemu ciničnemu podkopavanju jednega glavnega stebra narodnega obstoja, kajti versko prepričanje ljudstva pač najbolj še drži, da se ljudstvo tudi narodno ne demoralizuje na naših jezikovnih mejah, na Primorskem, Koroškem in Štajarskem, da je še slovensko-narodno.

Marsikaj bi še imeli očitati „Narodu“, a zadostuj to v opravičenje naše borbe, ki je naperjena zoper frivolnost „Slov. Naroda“, katera frivolnost pa ni identična — v obrambo stranke bodi povedano, — z mišljenjem ogromne večine pristašev narodne stranke, katero spoštujemo in

pustno polko-galop. To je egiptska politika neusmiljenih pasjih dnij, ki suši krepilni sok domišljije našim prepoštenim bey-om in pašam, prav kakor da so častni člani neprecenljivega kulturnega zavoda, ki ga imate vi v ljubljanski — kazini.

„Semper aliquid stulti in Africa“ — slabo bi bilo, da ne zaropota včasih tudi slovanska kolonija. Gospoda Rusi, ki imajo denarja ko črepin, se kratkočasijo v aleksandrijskih kopališčih ob sredozemskem morju v senci ramleških palm, ki hladijo milostno mravljišče aleksandrijske haute volée — črne, rujave in bele. Jugoslovanom ne gre nič boljše, vsak se skuša po svoji najnovejši metodi uhraniti sedmorice egiptskih „medlih krav“: vročine, žeje, pota, Arabcev, komarjev, škorpionov — in sušice lastnega finančnega ministerstva. Jugoslovanska gospoda se zabava na svojo roko, le težko je zbirati razne — ike, ice in ove. Samo kak jour-fixe za „lawn tennis“ ali pa „croquet à l'anglaise“ jih še zamore zbobnati, da velja: „le vkup, le vkup boga gmajna“! To „žurfikovanje“ po angleški navadi se imenuje v Egiptu ugodno življenje!

Neka nova specijaliteta je „croquet à la slovène“, novotarija, ki ima najlepšo bodočnost pri prijateljih šale in dobre kapljice. Po domače mu pa pravimo: kranjski krokè, tako smo novorojeno dete krstili. Z navadnim kro-

cenimo. Te pa prosimo iskreno, naj vplivajo na odločujoče gospode pri „Narodu“, da prej ko prej prekinejo z izdajanjem tega na vse strani kompromitovanega lista, ter pričnejo izdajati časnik z drugim naslovom in drugo smerjo, s smerjo, ki bo v soglasju s sklenjenim programom narodne stranke. Ako store in dosežejo to, storili so veliko patrijotično delo in kranjski Slovenci bomo kmalu jedini.

Nadalje smo se zapletli tudi v boj s „Slovencem“, in zakaj? Nekaterim prvakom, ki so s katoliško-narodno stranko zrasli visoki in močni, ne ugaja naše stremenje, da bi zjedini slovenski narod v močno narodno falango na podlagi slovenskega in krščansko-socialnega programa, in da stremimo za tem, da se masa naroda vzbudi k aktivnemu političnemu delu. To jim gre navskriž, da bi se absolutna vlada nekaterim otežkočila in bi vsled uveljavljanja narodove volje bile v bodočnosti nemogoče državnozbornske volitve, kakor so se vršile v popreteklem času v kmečkih občinah ljubljanske okolice in gornje Dolenjske.

Nadalje je naša naloga, da delujemo na porazumljenje na gospodarskem polju, za to pa pobijamo in grajamo vsak separatizem v tem oziru. Da gospodarski separatizem posameznih kranjskih strank ovira uspešen razvoj naših sil, za to služi naj samo eden primer.

Kakor je znano, imamo na Kranjskem dvojne posojilnice, jedne imajo v svoji oblasti pristaši katoliško-narodne, druge pa pristaši narodne stranke. V odboru jednih so „čisti“ v drugih pa „nečisti“, da se izrazimo po Mandiču. Te posojilnice in hranilnice bi mnogo uspešneje delovale, da so zvezane v jedno telo, in kako močan faktor proti tujemu kapitalu bi postale, da so zvezane v trdno organizacijo z izvenkranjskimi slovenskimi posojilnicami. Vender pa gospodje na jedni in drugi strani rajši vidijo tako ločenje, ker posojilnice, zvezane v skupino, bi prenehale biti strankarski zavodi in to bi bilo na škodo strankarsko-sebičnim interesom, ker bi se potem te posojilnice ne mogle več izrabljati pri volitvah. Vseslovenska korist pa nam veleva, da javno grajamo, da se strankarska korist stavi više, nego skupni slovenski interesi.

Naša naloga je tudi, da vzbudimo vse sloje k narodnemu delu. Letargija, skrajna letargija v političnem pogledu vlada pri nas na Kranjskem. Celo možje, ki se prištevajo inteligenci, se le toliko brigajo za javne zadeve, da gredo k večjemu na volišče, potem se pa zopet zazibljejo v brezbriznost. Sem in tja sicer ta ali oni zabavlja v prijateljskem krogu čez to ali ono, a da bi javno dvignil svoj glas, zato je „prekomod“.

keškimi „majetom“ in kroglo je treba zadeti 10 metrov oddaljen steber vsaj v dveh „turah“. Kdor steber zgreši, plača svojemu „partenaireju“ 2 steklenici piva. Take vesele igre Slovenci do zdaj nismo poznali. Gospod urednik, če bi Vas „firbec gradil“, da nas obiščete, se Vam lahko pripeti, da zgubite v pol ure sodček piva. Če imate kaj cvenka, pa le na pot!

Slovenske služkinje — 4000 jugoslovanskih služkinj je v Aleksandriji — se še bolj zgublajo v velikomestnem vrvenju. Nova Čitalnica v društvenem zavetišču za služkinje jim je nekaj medsebojen „rendez-vous“. Tu se zbirajo, pogovarjajo, čitajo in „študirajo“: „Sočo“, „Slovenca“, „Slovenski List“ in „Mir“ — ter politikujejo po svojem. Jedna „šraja po harišku“, druga „martra kranjsko špraho, tretja „marenje sovénji“ in četrta „divani naši“, — to je pravi Babilon jugoslovanskih narečij. Tu sem naj bi prišel prof. dr. Jagić, da se prepriča še bolj o pripragajoči verigi v množici jugoslovanskih narečij od Drave do tesalsko-olimpijskih gor in Soluna. Vsaka nijansa da-jezika se zamore tu čuti, — in dostokrat se ne ve, kam jo uvrstiti: med bom-, ču- ali pa šte- jezik.

Eto, gospod urednik, naše egiptске ugodnosti in naše križe. Oprostite, — ijah te te t'daj, Herrgott über de Jüdlach ünd de Welt, pri tej kanibalski afrikanski vročini — se mi je ravno „tinta“ posušila. Ko pride prihodnji jesenski dež — kaj več.

Scipio Sloveno-Africanus, po dom. Hakim-paša.

Ta naša letargija je tudi jeden glavnih vzrokov, da si osmeljujejo paševati nekateri prvaki, katere sta slučaj in narodna dobrovoljnost zanesla na površje. A da se nas ne ume krivo, izjavljamo, da smo tudi mi za avtoriteto in disciplino, zoper to smo le, da bi se na primer s pomočjo avtoritete in discipline pritiskalo na volilce, da se pošiljajo v javne zastope nespособni možje, in sicer samo zato, ker prijateljske vezi, ali vezi sorodstva prvakom tako velevajo.

Mnogo imamo še na srcu, mnogo bi še lahko povedali, a zadostuj to, da sprevidi slovenska javnost, kako opravičena je naša stvarna, ako tudi sem ter tja ostra kritika složnemu narodnemu delu nasprotujočih razmer. Z vsjo odločnostjo nasprotovali bodemo še zanaprej stremljenju, da se stavi strankarski interes, ali prav za prav politični interes nekaterimov više, nego blagor slovenskega ljudstva. Ako bi tudi morali priti v še hujski ogenj, kakor smo sedaj, nas ne plaši. Trdno nad° imamo, da s svojimi nazori zmagamo, kajti vrste naših somišljenikov se od dne do dne množe po vsem Slovenskem vzlic temu, da „Narod“ uprav besni proti nam in „Slovenec“ sumniči naše versko prepričanje.

X.—

Izvirni dopisi.

Od nekod, 25. julija. (Katoliška bukvarna v Ljubljani). Pred nekaj časa obiskal sem bil prijatelja in pri tej priliki ogledal cerkev, ki se je bila, odkar sem bil zadnjič tam, nekoliko prenovila. Vstopivši v cerkev opazil sem novo sliko. Nič posebne umetnosti, vender sem se zanimal za sliko in vprašal, kje je ta slika naročena bila. Po okoliših sem slednjič zvedel, da je to sliko preskrbela Katoliška bukvarna v Ljubljani. Ker sem radoveden človek, sem spraševal dalje, kateri domači umetnik je to sliko delal. Zvedel sem tudi to. Prav za prav nisem dognal, kateri slikar jo je napravil, pač pa, da je ni napravil noben domačin, temveč da je to sliko naročila Katoliška bukvarna izven Avstrije — v Nemčiji. No mislil sem si, lepa ta! Slovenski slikarji včasih od dolgega časa muhe love, Katoliška bukvarna v slovenski Ljubljani pa naroča slike v Nemčiji. Posihmal sem se bolj zanimal za razmere v Katoliški bukvarni in zvedel sem stvari, ki niso Slovencem posebno v čast.

Že sestava osebja v katoliški bukvarni je značilna za duh, ki veje v teh prostorih. Načelnik bukvarne je trd na Kranjsko importiran Nemeč. Če že pustim veljati, da so bili primorani svoj čas vzeti tujca za vodjo knjigarne, ne moremo pa opravičevati, da se popolnjuje osebje še nadalje z nemškutarskimi elementi in zraven še s takimi, ki nimajo nobenega knjigotrškega znanja. Protekcija sem, protekcija tje, jedno se mora vender uvaževati, da mora Slovenec domačin imeti prednost pred Nemškutarjem. Svetilnico sem našel, da bi našel katerega Slovenca notri, in slednjič sem iztaknil dva, jednega knjigotržca in vajenca. Da so pa Nemci in Nemškutarji v Katol. bukvarni strastni nasprotniki Slovencev, umljivo je le tedaj, ako upoštevamo našo slovensko potrpežljivo nprav. Nemški „Schulverein“, „Südmark“ in „Carniolia“ imajo v teh gospodih iz Katoliške bukvarne zveste in navdušene pristaše, in plavica, ta simbol srčnih bolečin velikonemštva, je priljubljena cvetka nekaterih teh mož.

Ako vlada pri tej gospodi tak velikonemški duh, je naravna posledica, da se v Katol. bukvarni posluje skozi in skozi nemški. Vse knjige vodijo se nemški, in slovensko katoliško tiskovno društvo, čigar last je bukvarna, k temu molči, in vse to dopušča.

Poslovanje na zunaj je nekoliko bolj slovensko. Slovenske knjige in druge tiskovine pošiljajo naročnikom Slovencem s slovenskim naslovom, zadnje pošto pa vender pišejo izključno nemški kakor da poštni urad ne ume slovenskih krajevnih imen. Nemške tiskovine pa pošiljajo Slovencem pod polnim nemškim naslovom. Tako sodim, po tem, ker mi dohaja linska „Quartalschrift“ redno pod nemškim naslovom iz Katoliške bukvarne.

Nadalje tudi ne uvidim potrebe, da ima Katoliška bukvarna, katera je po svojih gospo-

darjih in odjemalcih slovenska firma, dvojezične naslove, račune i. t. d. Po moji omejeni pameti zadostuje, ako se po Slovenskem pošiljajo samo slovenski računi, ko so odjemalci povse Slovenci. Na Nemško pa pošiljajte, če že hočete, samonemške račune.

Želeti bi bilo slednjič da se osebje v Katoliški bukvarni priuči slovenščini, da se ne bode pisala taka spakedrana slovenščina, kakoršna mi je že večkrat prišla pred oči. To je pač najmanj, kar mora zahtevati slovensko kupujoče občinstvo. Žalostno je res pri nas. „Katoliška bukvarna“, jedina knjižna trgovina v Ljubljani, ki je v slovenskih rokah, in še tu takšne razmere! Na odločilne kroge slovenskega katoliškega tiskovnega društva apelujemo, da uvažujejo te naše opomnje in odpravijo, kar je napačnega.

Slovenska grča.

Iz Lukovice, 24. julija. Naši občni zbori podružnice sv. Cirila in Metoda so bili že nekaj let sem zaspani in brez vsacega življenja. Tudi letošnji občni zbor, ki se je vršil dne 22. t. m., bi bil do cela podoben prejšnjim, zlasti še, ker je bilo vsled slabega vremena malo udeležencev, da nas ni osrečil s svojim obiskom skrbni prvomestnik naše vrle družbe, veleč. g. prof. Tomo Zupan. Takó pa je bila baš zaslužena njegova oseba vzrok, da smo se vsaj nekoliko oživel.

Načelnik naše podružnice, č. g. župnik Kadunc, otvori zborovanje, pozdravljajoč na vzočnike, v prvi vrsti častitega gosta, ter med občnim pritrjevanjem izražajoč željo, da bi skoro Bog dal zdravja našem spoštovanemu podnačelniku g. notarju Kersniku. Nató odda besedo tajniku, g. not. kand. Hafnerju. Tajnik omenja med drugim, kako veselje je zavladao v židovskih listih nemških vsled primankljaja, ki ga je imela družba radi zgradbe velikovške šole, češ zvezda družbe sv. C. in M. tone. A temu ni takó. Družba še stoji trdno, ker smo vsi, posvetnjaki in duhovniki, jedini pri delu. Naše družbe bi prav za prav ne bilo treba, ako bi država storila svojo dolžnost; dokler pa ona tega ne stori, moramo si pomagati sami; zató podpirajmo družbo in širimo zanimanje zánjo. — Blagajnikovemu poročilu posnamemo, da se je nabralo pri lanskem občnem zboru za družbo, odšteti troške, 71 gl. 12 kr. Dični ustanovnik naše podružnice, č. g. trnovski župnik Vrhovnik, se je že večkrat spomnil našega blagajnika. Potem se je vršila volitev. Na predlog g. Cerarja iz Blagovice volil se je z vzklikom zopet stari odbor: g. župnik Kadunc predsednikom, g. notar Kersnik njega namestnikom, gosp. not. kand. Hafner tajnikom in g. učitelj Janežič blagajnikom. Delegatom za veliko skupščino dne 5. avgusta v Škofjo Loko sta bila izvoljena gg. Hafner in Mlakar. Zbor je brzojavno pozdravil gg. Kersnika in Vrhovnika.

G. kaplan Cegnar iz Moravč je nazdravil veleč. g. prvomestniku, za kar se je ta v daljšem in krasnem govoru zahvaljeval, omenjajoč, da se naša družba sicer ne more ponašati s takimi dobrotniki, kakor n. pr. osrednja šolska matica češka, vender ima tudi ona že zabeležiti nekaj domoljubnih činov. Ako bi družba sv. C. in M. ne bila storila ničesar družega, nego da je sezidala šolo v Trstu in veličastno poslopje v Velikovcu, ki je trn v peti našim nasprotnikom, storila je že veliko. Govornik je še omenjal dalje sloje, ki vlada v družbi, stoječi nad političnimi prepiri, ter sklepa svoj odobravan govori z nadejo, da utegne doživeti vender kdaj zjedinenja vseh Slovencev. Nabrala se je potem za družbo lepa svota, za kar je izrekel načelnikstvu svojo zahvalo g. prvomestnik. — Izmed ostalih govorov omenimo le, da je g. akademik Pirnat potrkal na radodarna srca navzočnikov za „podporno društvo slov. visokošolcev na Dunaju“, kateri prošnji so se skupščinarji tudi odzvali.

Za zabavo so skrbeli brdski in moravški pevci, prepevajoč slovanske pesni. H koncu bi si dovolil staviti slavnim podružničnim odborom jeden nasvet v pretres. K občnim zborom prihaja pri nas na Kranjskem le bolj razumništvo, dočim nedostaje ljudstva, nekaj zato, ker je zborovanje včasih ob neprikladnem času, nekaj pa tudi zato, ker ljudstvo ne pozna prav pomena in važnosti družbe sv. C. in M., razvedrila

in pouka pa pri suhem zborovanju ne dobiva. Ali bi ne bilo torej umestno, da bi se vsakoletni občni zbori spajali morebiti z malo veselico, pri kateri bi se brez bučeče in drage godbe proizvajale pevske, deklamacijske in govorniške točke ter se takó ljudstvo poučevalo in navduševalo za našo stvar? Taka so podružnična zborovanja na Koroškem in prinašajo lep sad za probujo naroda. Pričakujemo, da bode tudi prihodnja velika skupščina v Škofji Loki naklonila kaj duševnega vžitka za ljudstvo.

Črnomelj, 19. julija. Dasiravno je minulo že več časa, kar je bila volitev v obrtno zadrugo črnomeljskega okraja, hočem vendar v Vašem listu, ki se mnogo briga za blagor obrtnikov, nekoliko o njej sporočiti. Obrtnikov je v našem okraju 238. Udeležilo se jih je volitve mnogo nad četrtinko. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: za predsednika Dav. Frančič, klobučar v Črnomlju, za podpredsednika krojač Fr. Logar ter za odbornike Črnomalci: krojač Janko Fugina, pek Vinko Leitgeb, mizar Jožef Schweiger, mesar Štefan Kožar, trgovec Martin Malnerič in gostilničar Andrej Lakner, dalje iz Loke: črevljar Vekoslav Fabjan, ključavničar Ivan Čagran in kovač Vekoslav Gorupič in z Vinice krojač Ivan Flajnik ter za namestnike: Jože Malnerič, mizar v Krupi, Matija Starošinič, mlinar v Podbrežju, Jožef Cvar, črevljar na Vinici, Anton Prehilič, krojač v Predgradu, Jožef Gangel, mlinar na Vinici, in Štefan Skočelič, zidar v Loki. Pri tej volitvi so se pokazali, kateri so naklonjeni obrtnikom. Pri obedu, katerega sta se udeležila tudi gg. okrajni glavar in mestni župan, je bilo kaj živahno. Svirala je mestna godba in vrstile so se lepe napitnice. Novoizvoljeni načelnik zadruga je napil cesarju in g. okr. glavar je nazdravil zadrugi, da bi dobro prospevala. Po napitnicah je zaigrala godba in pokali so topiči. V odboru so resni in skrbni možje in zato smemo pričakovati, da bode živahna zadruga vodila obrtnike k boljši bodočnosti.

Iz zlate Prage, 25. julija. Razburjenje Nemštva čutijo Čehi, kar jih živi v ozemlju z nemškimi večinami. V Hebu n. pr. se je odpovedalo stanovanje vsem češkim strankam, češke posle so izpodili. Čehi sploh ne morejo dobiti živeža, tako fanatizovani so Nemci. Nič bolje se ne godi državnim uradnikom — bodi si, da so Nemci, to nič ne stori. Okrajni glavar Stadler se mora voziti na kosilo v Frančiškove kopeli, ker ne more dobiti za nobeno ceno jedi v Hebu...

Kako češki Nemci ljubijo avstrijsko vlado, svedoči to, da je poslal odbor, ki je pripravljaj za obrtno, poljedelsko in gospodarško razstavo v Podmoklih namestniku grofu Coudenhovu pismo, da se mu ni treba udeležiti slavnosti ob otvoritvi razstave. Grof Thun, bivši češki namestnik pa je prišel in imel otvoritveni govor, v katerem je opisoval zgodovino Podmokel in njih razcvit, in končal z besedami: „Heil den Bewohnern von Bodenbach! Heil!“ — Živel nemško nacionalni grof Thun! In o tem človeku se je pisalo in govorilo, da bi postal ministerski predsednik, ali kaj?! — Da pač v takih razmerah ni misliti na spravo med narodom na Češkem, je več kot jasno. Vlada pa še vedno ni opustila upanja, da bi se dalo vendar kaj napraviti. Zato bo menda sklicala češki deželni zbor v septembru, torej mesec prej, nego se otvori državni zbor. Zoper vse občine, ki so odobravale protiavstrijsko rogoviljenje v Hebu, namerava vlada napeti preiskavo.

Na Češkem je zlasti v kolinskem okraju jako hudo pobila toča. Samo v občini pečeški je škode nad 60.000 glđ. Tako debele toče ljudje ne pomnijo. Da se kmetom odpomore, sklical je poslanec Alojzij Kryf shod v Kolinu, kjer so se posvetovali glede pomoči.

Politiški pregled.

Na Tirolskem bi južni del dežele, imenovan Trentino, rad dobil svojo avtonomijo. Vlada je bila nekaj časa temu naklonjena. Naenkrat je pa odklonila vse zahteve trentinskih zastopnikov in pogajanja so se razbila.

V Libercu na Češkem. je zadnje nedeljo imelo slavnost 6000 nemških turnarjev iz Avstrije in „rajha“. Navzoč je bil tudi neizogibni dr. Funke. Govoril je liberški župan dr. Bayer in pravil, da „Nemci hočejo ostati gospodje, če jih tudi stiskajo v državi, katero so sami ustvarili in s svojo krvjo branili. Povsod se oglašajo klici po veseli vojski, treba je oborožiti nemške može.“ Ker se je nekaj čeških mladeničev posmehovalo nemškim budalostim, zapodili so jih turnarji, nabili in na županov ukaz zaprli. Med 12. zaprtimi Čehi sta dva vojaka. Celó „Wiener Abendpost“ poroča, da so napadli — Čehi, ko so bežali pred proganjalci turnerji.

Na Srbskem močno vre. Večkrat smo že omenili, da so Srbi nezadovoljni, ker Turčija noče držati obljub, katere je dala Srbiji pred vojsko z Grki in zatira Srbe. Ker so pa zadnji čas še turški roparji in redni turški vojaki začeli prestopati srbske meje, je bilo srbski skupščini dovolj povoda za resno delo. Mirno je dovolila velike svote za vojsko in se razšla. Kralj je že povedal v nekem pogovoru, kaj zahteva čast domovine, in ministerski predsednik Simič je javno naznanil, da so nastala nasprotja s Turčijo. Ruski car je podaril Srbiji 40.000 Berdanovih pušk in 25 milijonov patronov.

Domače novice.

Osebnosti. Č. g. Karol Hribovšek, vodja bogoslovnice v Mariboru, je postal papežev hišni komornik. — Glasbenim učiteljem na č. kr. učiteljišču v Ljubljani je imenovan g. Anton Dekleva, ki je dosedaj služboval v v Kopru. — Poročil se je g. Anton Pogačnik, vinski in hišni trgovec v Sp. Šiški, doma iz znane hiše „pri Štefanu“ v Ljubljani, z gospodično Minko Matjanovo Žibertovo iz Zg. Šiške. Na nevestinem domu je bil rojen, na ženinovem je pa umrl pesnik Val. Vodnik. — Dne 26. t. m. je bil promoviran doktorjem medicine g. Janko Serbec, sin odvetnika g. dr. Serbca v Mariboru. — Vrlega celovškega profesorja Slovenca Josipa Apiha so Nemci toliko časa grizli, da je ostavil ravnateljstvo višje dekleške šole v Celovcu. Hudo je moralo biti, da se je udala trda gorenjska korenina. — V Vipavi je umrl včeraj zdravnik g. dr. Szolayski. — Umrl je danes g. Janko Kersnik, grajščak na Brdu, znamenit slovenski književnik in deželni poslanec, za sučico v grlu. Zapustil je osem otrok. Lahka mu zemljica!

Nove maše bodo darovali naslednji častiti gospodje, ki so bili posvečeni v Ljubljani. V nedeljo 1. avgusta: Josip Eppich v Stari Cerkvi pri Kočevju, Ivan Jereb pri sv. Jakobu v Ljubljani, Ivan Mlakar na Breznici, Leonard Zupan v Kropi, Frančišek Koželj na Holmcu, Andrej Lavrič v Starem Trgu pri Ložu, Josip Lavrič v Blagovici in Frančišek Zupančič pri sv. Petru v Ljubljani. V nedeljo 8. avgusta pa: Vojteh Hybašek v Prediti na Moravskem, Anton Jarec v Novem Mestu, Blaž Rebol na Trsteniku in Avgust Schauer v Poljanici. Zadnje nedeljo so pa peli nove maše gg.: Anton Golf v Starem Trgu pri Ložu, Evgen Lampe v Marijanišču v Ljubljani, Valentin Oblak na Bledu, Josip Kržišnik v Ribnici in 23. julija jo je že pel g. Anton Jerič v Ljubljani.

Ljubljanski župan g. Ivan Hribar je bil dne 22. t. m. v Ischlu v avdijenciji pri cesarju. Z zgovornimi besedami je razložil Njega Veličanstvu bedo Ljubljane po zadnjem potresu, prosil odloga za posojila in da se napravijo delavnice državnih železnic v Ljubljani. Obširno poročilo o županovem pogovoru s cesarjem je prinesel le „Slov. Narod“, ki je baje oficijelno glasilo magistrata.

Za slogo dela — čujte in strmite — list „Slovenski Narod“! Zadnje saboto je pisal sam o sebi, „da mu je za interese celokupnega slovenskega naroda, in da še vedno kot resnično naroden list roko ponuja in dela na zbližanje razburjenih duhov kranjskih, čeravno ne na tak način, kakor n. pr. „Slovenski List.“ — Istina je, da dela „Narod“ za zbližanje razburjenih (nemško-slovenskih liberalnih) duhov kranjskih,

in sicer na nasproten način, kakor „Slov. List“. Prejšnji večer je namreč „Narod“ z naslednjimi stavki „roko ponujal“ klerikalcem: „Kmečki proletarijat si bo žulil dlan za samostansko kašto. In v imenu Boga, vere bodo kupovali in verno naše ljudstvo bo prodajalo „gospodom“ prav po ceni; od teh prodaj pa ne bo likofa v vinu, ampak v slabem šnopsu.“ „Kdor gre v samostan za fratra, zunaj samostana ni za delo.“ „Ubogo pobožno ženstvo se bo izkoriščalo v delu samostana.“ „Jedino, kar poznam je to, da je ljudstvo v zatiškem okraju prebrisano in to vsled podedovanja lastnostij praočetov.“ (Poprejšnji večer je, govoreč o stiških menihih, še bolj jasno opisal ta „nezakonski narod“, ki se je zaplodil okrog samostana). „Ob sami besedi božji še nobeden ni sit postal.“ „O prihodu menihov mislimo prej na vešala, nego na kaj drugega.“ „Tiho bodite in sramujte se jih, teh svojih prednikov! Ubili so Slovenstvu in vsemu slovenskemu jugu (protestanta) Trubarja in zadušili tako prvi začetek duševnega gibanja na Slovenskem; pahnili so narod nazaj v srednjeveško tmino in v fizično robovanje. Lepa kultura bi bi bila lahko vzrasla po tem gibanju, duševno in materijelno bogat slovenski jug bil bi izrastel iz tega drugod tako blagotvornega gibanja.“ — Te cvetke naj zatakmeta za klobuk prihodnji petek „Narodova“ državna poslanca dr. Ferjančič in Kušar, ko pojmeta k seji krščansko-slovenske zveze, potem je pa sloga gotova! Vsaj jedno cvetko naj pa poklonita g. dr. Bulatu za uredništvo „Jedinstva“, ki je dne 23. t. m. pisalo: „Bratski list („Slovenski Narod“) u svemu se slaže, glede ovog i drugih pitanja s „Obzorom“. (!)

Vprašanje brez odgovora. Slavno uredništvo! Vsi slovenski kmečki poslanci so sedaj pridni pri delu z napravljanjem shodov, le od zastopnikov kranjskih mest do sedaj še nič ni čuti. Ker se pa tukaj tudi jako zanimamo za mestne poslance, posebno pa za poslanca stolnega mesta Ljubljane, usojamo se prositi, slavno uredništvo blagovoli nam naznaniti, kdaj da se bode tak shod v Ljubljani vršil, ali pa kje drugje. — Več radovednih meščanov, sedaj na počitnicah na Gorenjskem.

Dobrotnik mladeži. Poroča se nam: Starosta kranjskih notarjev g. dr. Jarnej Zupanc je doma visoko gori nad Škofjo Loko v Martinjvrhu, kjer so bili otroci brez šolskega poudka. Ljubezen g. dr. Zupanc-a do rojstnega kraja je znana tudi v Ljubljani. Po njegovem prizadevanju in veliki denarni žrtvi se je otvorila minulega šolskega leta, pri sv. Lenartu pod Martinjvrhom nova šola katero je obiskovalo nad 70 otrok. Blagi dobrotnik podal se je 22. t. m. v 87. letu svoje starosti na težavno pot proti Martinjvrhu, da si ogleda sad svojega dela. Slovesno so ga sprejeli č. g. župnik Vavpotič, krajni šolski odbor in šolska mladina. Prepričal se je lahko g. dr. Zupanc pri šolski slavnosti, da njegova dobrotljivost rodi blag sad. Obdaril je g. dr. Z. vnovič vse učence in učenke z mašnimi knjižicami in denarjem. Mnogo solzâ, ki so zaigrale v očeh mladeži in njenih starišev, prepričale so velikega dobrotnika okraja, kako hvaležno mu je občinstvo. Sledil je slavnostni obed, pri katerem so navdušene napitnice slavile dobrotnika mladeži. Sprožila se je pa tudi misel, da bi se napravile v tarni cerkvi še orglje. Dr. J. Zupanc obljubil je tudi v ta namen svojo zdatno pomoč. Blagi mož stori vse to iz ljubezni do svojega rojstvenega kraja. Slava blagemu dobrotniku našega naroda!

Povsod preziranje! Slovencev ne prezirajo samo Nemci, ampak prezirajo se Slovenci čisto sami. Bleški „Kurhaus“ ima v vodstvu tudi može slovenskega rojstva, a kljub temu so nabiti po ljubljanskih ulicah samonemški lepaki, s katerimi se vabi ljubljansko občinstvo na „Curfest“, ki bode na Bledu v soboto 31. t. m. Naj bi ta samonemška vabila bila zadnja, s katerimi hoče odbor „Kurhausa“ prikriti pravi značaj naše dežele.

Z Dolenjskega se nam piše: Napravljenih je v naših krajih že več novih nasadov vinskih trt, vendar si vinogradniki še ne morejo opo-

moči, ker nove rozge rode še premalo grozdja. Zato se pa celo v vinorodni Dolenjski popije dosti piva. Dovaža se iz daljnih krajev v sodčkih in steklenicah. Na Kranjskem je menda sedem pivovaren, na Nemškem ima pa vsak večji kraj svojo pivovarno. Ali je to prav, da mi denar za pivo pošiljamo v nemške kraje? Ako nameravate v Ljubljani ustanoviti pivovarno, zakaj bi se ne mogla napraviti tudi kje na Dolenjskem, da bi vsaj denar ostal doma? Včasih tudi majhna pivovarna, ako daje dobro pijačo, lahko tekmuje z velikimi. Podjetni rodoljubi naj to stvar ne-le premišlujejo, ampak tudi kak korak store, da nas ne prehitijo tujec.

Za novo vojaško bolnico v Ljubljani so načrti že izgotovljeni. Zgradilo se bode sedem poslopij za to bolnico blizu nekdanje „tovarne za koce“ v Vodmatu.

Šentrupertska slavnost ki se je zvršila dne 11. t. m. o priliki blagoslovljenja nove zastave za „Narodno šolo“, popisuje obširno „Mir“, ki končuje svoje poročilo tako: Z današnjo slavnostjo se je naša „Narodna šola“ še bolj prikupila kmetom: postala je ne samo izobraziteljica otrok, ampak tudi odraslih. Glavna zasluga gré neumorno delujoči č. sestri učiteljici Cirili, ki ni samo z nepopisnim trudom pripravljala otroke na današnjo slavnost, ampak i dan za dnevom vodila pevske vaje. Naj bo ji ljubi Bog plačnik! Slava ji! Veliko spremembo je napravila „Narodna šola“ v javnem življenju: otroci se izogjujejo v prav verskem duhu, dobro napredujejo v šoli, ker se poučujejo na podlagi materinega jezika, in v vedno širše kroge prodira prepričanje, da je tako urejena šola edino prava šola za nas koroške Slovence. Naj tedaj blagi dobrotniki tudi nadalje ne pozabijo naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda, da bo mogla ogromne stroške, ki jih je stavba naložila, poravnati in tudi našo „Narodno šolo“ nadalje vzdrževati!

Iz Mengša se nam poroča, da je zadnjo saboto popoldne gorelo v Jaršah. Zažgali so otroci. Pogorele so štiri hiše in gospodarska poslopja. Pogorelci so usmiljenja vredni, ker so bili le malo zavarovani in jim je vse zgorelo.

Toča je hudo pobila dne 22. t. m. okoli sv. Gregorja. V Laščah je dvakrat udarila strela in zažgala kozolec. V Smledniku je strela ubila gospodarja J. Čebaška in njegovega konja in v Divači je isti večer ubila dve kravi in zažgala hlev.

„Slovenske knjižnice“ je izšel 64. snopič, ki obsega povest „Punčika“, poljski spisal St. Grudziński, poslovenil S. P—ov.

„Radogoj“, dijaško podporno društvo v Ljubljani, bode imel v saboto, dne 31. julija, v mali dvorani „Narodnega doma“ redni občni zbor.

Reklamni odsek „Slovenskega planinskega društva“ se je vstanovil. Načelnikom je bil pri ustanovni seji izvoljen g. dr. V. Foerster, tajnikoma pa gg. J. C. Oblak in J. Štefe.

Šentpeterska moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sta imeli zadnji ponedeljek ob osmih zvečer v Ferlinčevi restavraciji občni zbor pod predsedništvom č. g. župnika Malenškega. Odbora teh dveh podružnic sta vzgled delavnega rodoljubja. Dober tisočak sta samo te dve podružnici lansko leto prinesli družbi. Izvolili so se v odbor prejšnji člani, le namesto odstopivšega, pri podružničnih veselich jako delavnega odbornika F. Mulačka je bil izvoljen g. dr. V. Gregorič. Moško podružnico bo deta na skupščini v Loki zastopala gg. Turk in Bonač. Sklenilo se je, da priredita podružnici tudi letos ljubljanskemu svetu priljubljeno vrtno veselico v korist družbi, in sicer v drugi polovici meseca septembra.

Bralno društvo se je ustanovilo v Velikih Žabljah na Vipavskem. V odbor bili so izvoljeni

gg.: Andrej Palik, predsednikom, Anton Merkelj, podpredsednikom, Franc Vilhar, tajnikom, Josip Vertovec, blagajnikom, Andrej Samec, Filip Merkelj odbornikoma. Novemu društvu voščimo mnogo vspeha!

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupuje ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plaćuje takoj!

Lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek,
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta.

Melusine- zobna in ustna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz nst 1 stekl. 50 kr.

Neprekosljivega učinka je

Tanno-Chinin tinktura za lase
katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr. z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Zaloga vseh preskusenih domačih zdravil. Razpošilja se vsak dan 2krat po pošti.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak
v Ljubljani, Rožne ulice št. 5
izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebnost za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

FRANC ČUDEN,
urar,
Mestni trg, LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem
FRANC ČUDEN.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladšičarsko pečivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Javna dražba.

Dne 31. julija 1897. l. ob 9. uri dopoldne

prodali se bodo

4 ljubljanskemu društvu izvoščekov lastni

omnibusi

za prevažanje ljudi po mestu v starem parnem mlinu (Parne ulice) onemu, kateri največ ponudi, in proti gotovemu plačilu.

Društvo ljubljanskih izvoščekov.

JOSIP REBEK,
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Andr. Druškovič,
trgovec z železnino
v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštvena postrežba.

Cene kakor pri razprodaji!

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljudneje priporočam svojo

bogato zalogo
najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

J. Soklič,
Stari trg št. 1 (pod Trančo).

